

передачі інформації про них. З кожним роком обсяг даних про пацієнтів тільки зростає, а обробляти їх стає все складніше, тому впровадження блокчейн бачиться оптимальним рішенням проблеми як на рівні медичних організацій та установ, так і на державному рівні у всій системі охорони здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Блокчейн в борьбе с пандемией COVID-19 и другие инициативы с использованием технологии. URL: <https://forklog.com/blokchejn-v-borbe-s-pandemiej-covid-19-i-drugie-initsiativy-s-ispolzovaniem-tehnologii/>
2. Блокчейн в медицине: Топ 5 актуальных примеров блокчейн проектов в здравоохранении. URL: <https://digiforest.io/blog/blockchain-examples-in-healthcare>
3. Блокчейн в медицине: «ковидные» паспорта и другое. URL: <https://dltc.spbu.ru/ru/centre/news/198-blokchejn-v-meditsine-kovidnye-pasporta-i-drugoe>
4. Колонка MINDSMITH: Блокчейн в зените лета. URL: <https://ict.moscow/news/blockchain-trends-mindsmith/>

Кирилюк Алла Володимирівна,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права інтелектуальної
власності та патентної юстиції*

Національного університету «Одеська юридична академія»

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УМОВАХ COVID-19

Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила пандемією спалах коронавірусної інфекції COVID-19. Коронавірус справив значний вплив практично на всі сфери життя людства не тільки в Україні, але і у всьому світі. Хоч і світове співтовариство намагається звести до мінімуму поширення COVID-19, але не дивлячись на це, багато великих підприємств призупинили свою роботу, а також зазнали втрат малий і середній бізнес країн, порушених вірусом. Вплив коронавірусної інфекції на всі сфери нашого життя не залишило осторонь і інтелектуальну власність [1]. Вживання заходів щодо стримування епідемії привело до нових умов роботи патентних відомств в усьому світі. Епідемія COVID-19 створила безпрецедентні проблеми для всіх аспектів та областей права, включаючи область інтелектуальної власності.

Служби по захисту прав інтелектуальної власності (Intellectual Property Offices, IPO) по всьому світу адаптують свої послуги відповідно до поточних обставин. Вони намагаються врахувати загрози, які пандемія представляє для приватних осіб й підприємств у всьому світі. З метою запобігання несправедливого поводження із заявниками, служби намагаються вносити деякі тимчасові зміни до практики своєї роботи.

Одні патентні відомства продовжують свою роботу в штатному режимі, перевівши ряд процесів в дистанційний формат. Так, наприклад, Мінекономіки рекомендує користуватися електронними сервісами для подачі заявок та направлення кореспонденції в ході діловодства за ним. Використання цих електронних сервісів безкоштовно, є в цілодобовому режимі і надає знижку заявнику на сплату мит при подачі через електронні сервіси. Хоч і прийом вхідної кореспонденції здійснюється як в електронному вигляді, так і на паперових носіях через поштового оператора, але перший варіант більш кращий у зв'язку із ситуацією, яка склалася.

Більш того, ряд держав впровадили спеціальні заходи, наприклад, примусове ліцензування, на випадок виявлення потенційно необхідної продукції та технологій або розглядають можливість такого впровадження. Багато суб'єктів приватного сектора вживають заходів із надання допомоги в ініціативному порядку; розробляються численні технології і ведеться активна проектна робота.

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) впровадила новий інструмент, що дозволяє відстежувати зміни в політиці в області інтелектуальної власності (ІВ) в умовах COVID-19, а також інші заходи, що вживаються державами – членами Організації в контексті боротьби з пандемією. Це ще один крок в рамках зусиль, що вживаються ВОІВ на тлі пандемії корона вірусної інфекції.

В усьому світі запроваджено механізм моніторингу політики в галузі ІВ в умовах COVID-19 – це інформаційна база, за допомогою якої всі зацікавлені сторони зможуть знайти інформацію про зміни, які впроваджуються світовою спільнотою інтелектуальної власності у контексті адаптації до реалій пандемії COVID-19. ВОІВ покликає очолювати зусилля по створенню збалансованої та ефективної міжнародної системи ІВ, тому цілком логічно, що ВОІВ має в ініціативному порядку запропонувати інструмент, що забезпечує максимально повне розуміння важливих політичних та інших заходів в області ІВ у міру їх появи. На момент появи механізму моніторингу політики в галузі ІВ в умовах COVID-19 в базі представлені дані 12 країн, проте контент буде систематично оновлюватися. Інформація знаходиться у відкритому доступі і доступна через інтерфейс бази.

ВОІВ була впроваджена нова панель індикаторів, яка дозволяє представникам держав-членів та іншим зацікавленим сторонам стежити за динамікою щомісячних змін, що стосуються глобальних послуг ВОІВ в області ІВ і результатів фінансової діяльності Організації. ВОІВ також ввела в експлуатацію новий механізм пошуку, інтегрований в глобальну патентну базу

даних PATENTSCOPE для зручності пошуку і отримання інформації з опублікованих патентних документів, яка може бути корисна розробникам нових технологій для боротьби з пандемією COVID-19.

Однією з головних проблем на даному етапі є проблема відсутності будь-яких дозволених для застосування вакцин, лікарських засобів або методів лікування, про доступ до яких можна було б вести мову. Тому політика урядів в даний час має бути спрямована перш за все на підтримку наукової роботи та інновацій, які дозволяють розробити вакцину, лікарські засоби або методи лікування. Якщо ж говорити про доступ, то задача номер один – це виявлення факторів, що перешкоджають доступу. Таких факторів багато, зокрема відсутність потужностей для виробництва життєво важливих товарів і устаткування медичного призначення, перешкоди, що заважають транскордонним постачання таких товарів та обладнання, імпорتنі мита, відсутність національних механізмів транспорту і постачання, а також адекватних систем охорони здоров'я та відповідної інфраструктури [2]. Ціни на запатентовані ліки значно перевищують вартість аналогів (генериків), тобто ліків, які мають ту саму діючу речовину, але тепер можуть коштувати в рази дешевше. Все тому, що монополія дозволяла компанії встановлювати будь-яку ціну на препарат, оскільки альтернативи йому на українському ринку немає. Наприклад, для лікування тяжко хворих на COVID-19 потріббен лікарський препарат «Актемра» виробник Швейцарія, який коштує 20000 грн. Ще одним ризиком для COVID-19 є припинення імпорту медичних препаратів та обладнання. В зв'язку з цим необхідно призупинити дію деяких міжнародних договорів, включно з низкою положень Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. Крім того, з метою припинення пандемії вакцини від COVID-19 необхідно віднести до категорії всесвітніх суспільних благ. І, нарешті, об'єднати зусилля до співпраці і відкритості в області наукових досліджень і розробок.

Усунення цих перешкод – завдання урядів. Перешкодою для доступу може стати і інтелектуальна власність (ІВ); це відбувається в тих випадках, коли за допомогою інновацій вдається досягти ефективних результатів, але країни виявляються не в змозі отримати доступ до інновацій на адекватних і розумних з фінансової точки зору умовах. Для таких випадків на національному та міжнародному рівнях передбачені положення, покликані полегшувати доступ в тих випадках, коли йому перешкоджає ІВ. Такі положення повинні застосовуватися цілеспрямовано і в чітко визначених часових рамках, іншими словами – в конкретній прив'язці до виниклих перешкод для доступу, що належать до ІВ, в ході пандемії COVID-19, і з

урахуванням того, що за відсутності інновацій отримувати такий доступ не буде до чого.

У випадку з культурним і творчим сектором передбачені винятки та обмеження, які полегшують доступ до книг, публікацій та інших результатів творчої діяльності при певних обставинах і умовах. Такі результати творчої діяльності покликані відігравати ключову роль в поширенні даних, інформації та знань, які можуть мати життєво важливе значення для інновацій або ж для вирішення проблем, пов'язаних з обмеженнями пересування і заходами суворої ізоляції, необхідність яких диктується кризою, викликаною інфекцією COVID-19. Застосування подібних гнучких механізмів в умовах кризи COVID-19 також має бути обумовлено явною відсутністю доступу, а його масштаби повинні бути обмежені метою усунення будь-якого такого дефіциту на період кризи. Слід зазначити, що багато правоволодільців з різних країн світу в добровільному порядку зробили кроки з метою забезпечення вільного доступу до величезних обсягів відповідного контенту в період кризи за допомогою застосування новаторських ліцензійних механізмів і прийняття інших заходів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Влияние коронавируса на интеллектуальную собственность. URL: <https://zuykov.com/ru/about/articles/2020/05/21/vliyanie-koronavirusa-na-intellektualnuyu-sobstven/>
2. Некоторые соображения относительно интеллектуальной собственности, инноваций, доступа и COVID-19. URL: https://www.wipo.int/about-wipo/ru/dg_gurry/news/2020/news_0025.html

*Аріанур Лейла Аббасівна,
студентка 3-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Берназ-Лукавецька О.М.*

ДЕЯКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЗАКОНОДАВЧОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Питання змісту права власності, а також виділення окремих правомочностей, що належать власнику, вже багато десятиліть є нагальною проблемою для багатьох українських юристів, вчених-правників. Цій проблемі присвячено багато публікацій та представлено багато аргументів як за існуючу конструкцію права власності, так і проти неї. Однак, до цього часу у вітчизняній юриспруденції так і немає єдиної точки зору щодо змісту права власності. Як і раніше викликає сумніви принцип членування права власності у